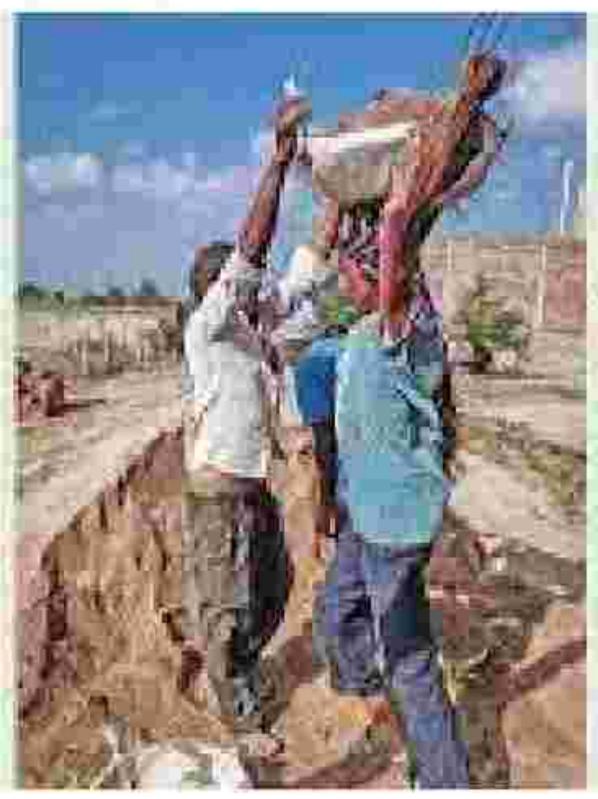

संपादकीय

राकेश शंकर गोरे

असंघटित कामगार उपेक्षेचे धनी!

असंघटित स्वरूपाङकडे वेगाने होणाऱ्या रुपांतरामुळे देशातील श्रमशक्तीसाठी रोजगार आणि वेतनाचे असंख्य प्रश्न आवासून उभे गहव आहेत.

असंघटित कामगारांचे तब्बल ९३ टक्क्यांच्यावर असलेले प्रमाण पाहत, एवढ्या मोद्या कामगार वर्गाच्या वेतन, वेतनेतर लाभ आणि सामाजिक सुरक्षा उपायांची योग्य ती खबरदारी घेणे आर्थिक विकासासाठी महत्वाचे आहे. मात्र आजही देशातील असंघटित कामगारांची वेतन आणि वेतनेतर लाभाचे प्रश्न सुटलेले नाहीत.

केंद्र सरकारने २०१९ मध्ये वेतन अधिनियम २०१९ लागू केला असून कामगारांसाठी सामाजिक सुरक्षा उपायाच्या अनुपर्याप्त विविध योजनांदेखील सुरक्षेत आहेत. मात्र प्रभावी अमेल्यांवरील वेतन आणि वेतनेतर लाभ आणि सामाजिक सुरक्षा उपायांची योग्य ती खबरदारी घेणे आर्थिक विकासासाठी महत्वाचे आहे.

केंद्र सरकारद्वारे प्रकाशित केल्या जाणाऱ्या २०२१-२२ च्या नियमित त्रिमासकी अहवालानुसार देशातील स्वयं-रोजगार आणि किंवदं किंवदं स्वरूपांचे वेतन असून, सध्या देशात स्वयं-रोजगारवारील कामगारांचे प्रमाण ५५-८८ टक्के तके तर किंवदं किंवदं कामगारांचे प्रमाण २२-८८ टक्के एवढे आहे. ग्रामीण भागातील या कामगारांचे प्रमाण अनुक्रमे ६१-८८ टक्के आणि २६-८८ टक्के एवढे लक्षणीय असल्याचे चिन्ह आहे.

यावरून देशात स्वयं-रोजगार आणि किंवदं किंवदं अशा दोन्ही प्रकाराचा कामगारांचे प्रमाण प्रमाणांने ७१-८८ टक्के कामगार नियमित वेतनावर काम करणारे असले तरी त्याची कामगार असंघटित किंवदं किंवदं वेतनापात्रीपेक्षा फार अधिक आहे, असे म्हणता येणारा नाही.

नियमित श्रमशक्ती अहवालात (२०२१-२२) कामगारांच्या नमूद केलेल्या मिळकीतीचा विचार करता, ग्रामीण भागातील स्वयं-रोजगारवारील कामगारांचे मासिक सरासरी वेतन केवळ ८-१२ हजार तर शहरी भागातील अशा कामगारांचे वेतन ३३ हजार रुपयांच्या घरात आहे. दुसरीकडे, देशाच्या ग्रामीण भागातील किंवदं किंवदं कामगारांची दैनिक सरासरी मजुरी ३४४ रुपये एवढी खुप असल्याचे पाहावला मिळते.

या कामगारांच्या मासिक वेतनाचा विचार करता, ते १० हजार रुपयापेक्षा जास्त नसल्याचे स्पष्ट आहे. यावरून देशाच्या ग्रामीण असो की शहरी असंघटित कामगारांना मिळावर वेतन होते किंवदं किंवदं कामगारवारील कामगारांची ३९५ रुपये एवढी असल्याचे चिन्ह आहे.

मजुरी रु. ३३७.४५ एवढी असल्याचे तर केंद्र सरकारनियांरित शेतमजुरींची सरासरी दैनिक मजुरी रु. ३१२ इतकी आहे.

याशिवाय बाधकाम, कारवाण, डुकान, हॉटेल यांची कामगार असेतो वा शैक्षणिक धेवतात तासिका त्वावर कामगार असंघटित किंवदं किंवदं वेतनापात्रीपेक्षा फार अधिक आहे, असे म्हणता येणारा नाही.

याशिवाय बाधकाम, कारवाण, डुकान, हॉटेल यांची कामगार असेतो वा शैक्षणिक धेवतात तासिका त्वावर कामगार असंघटित किंवदं किंवदं वेतन प्रतिमहिना १० ते १२ हजारांच्या घरात असून किमान वेतनापात्रीपेक्षा कमी असल्याचे विस्तृत दिसून येते. त्यातच या कामगारांनी केलेल्या अतिरिक्त कामाची ना कुठे नोंद ठेवली जाते ना त्या कामाची अतिरिक्त मजुरी मिळते. पेशन, पारोरंजा, विमावासारखे सामाजिक सुव्याप्त तर दूच.

वास्तविकत आर्थिक स्वयं-रोजगारवारील कामगारांचे वेतन ३३ हजार रुपयांच्या घरात आहे. दुसरीकडे, देशाच्या ग्रामीण भागातील किंवदं किंवदं कामगारांची दैनिक सरासरी मजुरी ३४४ रुपये तर शहरी भागातील कामगारांची ३९५ रुपये एवढी असल्याचे चिन्ह आहे.

TOMATO-AVOCADO TO APPLE-DARK CHOCOLATE : 4

WONDERFUL FOOD COMBINATIONS TO NOURISH YOUR BODY

A balanced meal is not just about leveraging varied nutrients of different food groups, but also consuming them in a combination that maximises absorption and benefits. Foods that complement each other and boost overall benefits of a meal should be prioritised over food pairings that solely focus on taste or can even harm the body. Ancient medicinal practice of Ayurveda also recommends food combos that increase palatability, digestion and absorption. In Ayurveda, grains can be eaten with vegetables, legumes, or yoghurt while the nutritional advantage of milk can be boosted by soaked raisins, date, ghee, turmeric, saffron, cardamom, and ginger. Leafy greens and salads are advised along with meats while raw fruits are best eaten independently or with other fruits of the same kind. Modern foods combinations often go against the principle of Ayurveda. Combining salty foods with tea, or beans with eggs, milk and sour fruits can lead to health troubles. For overall health and wellness, food combinations that go well together and enhance each other's benefits must be preferred. Nutritionist Apurva Agarwal in her recent

Instagram post shares food combinations that must be eaten together to boost overall health.

- Tomato and avocado :** Make sure to combine these two ingredients if making sandwich, pizza, salad to boost not only the taste of your meal but also the nutrients. "The monosaturated fat in avocados makes the cancer-fighting lycopene in tomatoes four times more powerful," says Apurva.
- Apple and dark chocolate :** Apple and dark chocolate make an irresistible combination that

you can use to create many recipes. Melt dark chocolate and coconut oil together to prepare a mix and dip apple slices into it and bake them. "An anti-inflammatory crucial to heart health found in apples and powerful antioxidants found in dark chocolate fights blood clots, improves circulation and reduces your chances of heart disease," says the nutritionist.

3. Green tea and lemon : You can multiply benefits of your cup of green tea by adding a dash of lemon to it. This is a food combination that is convenient as well as promises more effective absorption of nutrients. "Adding lemon to a cup of green tea allows the body to absorb catechins from the green tea more effectively which are responsible for most health benefits of green tea."

4. Chickpeas and beetroot : Enjoy a refreshing salad of chickpeas and beetroot or add them to your soup, for multiplying nutritional benefits. This amazing combo helps body to absorb more nutrients. "Chickpeas are rich in Vitamin B6, a vitamin that helps the body absorb magnesium-rich foods like beets," says Apurva.

तिळगुळखा निरोगी राहा...! तिळगुळाचे आरोग्यदायी फायदे

फायदेशीर ठरतात. तसेच तीळ आणि गुळहे दोन्ही पदार्थ उणा असतात. या भरतूत ती खाल्ल्याने शेरीराला ऊवं मिळते. तिळगुळाचे लाडू आपल्या आरोग्यासाठी कसे फायदेशीर ठरतात तेज जाणून घेऊन...

रोगप्रतिकार शर्की मजबूत होते -

हे लाडू बनवण्यासाठी तीळ आणि गुळ वापरतात. या दोन्ही मध्ये अनेक प्रकारचे पोषक असतात. जे आपली रोगप्रतिकार शर्की मजबूत करण्यासाठी उपयुक्त ठरू शकतात.

हाडासाठी फायदेशीर -

यामध्ये कंथायांच्या प्रमाणात आढळते. जे हाडी निरोगी ठेवण्यासाठी आवश्यक आहे. त्यामुळे तिळगुळाचे लाडू हाडे मजबूत करण्यासाठी फायदेशीर ठरू शकतात.

पचन चांगले होते -

तिळगुळाचे पायांचे भरपूर प्रमाणात फायदेशीर असते. जे आपल्या पचनासाठी फायदेशीर ठरू शकते. याचे सेवन केल्याने अपचन आणि बद्धकोषात वासारखा समस्यांचासून दुरू राहण्यास मदत होते.

